

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Експортний потенціал України»
для студентів спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка»

Харків 2016

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Експортний потенціал України»
для студентів спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол __ від _____

Укладач:

О.В. Кудрявцева

Відповідальний за випуск:

Д.А. Горовий

Харків 2016

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Експортний потенціал України»
для студентів спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № _____ від _____

Харків 2016

Укладач: к.е.н., доц. Кудрявцева О.В.

Кафедра міжнародної економіки

ВСТУП

За роки переходу до ринкової економіки Україна стала невід'ємною частиною світового господарства. Тому найважливішим завданням корінних перетворень її господарського життя є максимальне використання зовнішньоекономічних зв'язків як засобу подолання економічного спаду, здійснення структурної перебудови економіки та підвищення її ефективності для органічного включення країни в систему міжнародного поділу праці. Особливе значення мають експортні поставки вітчизняних підприємств. Для них це додаткові ринки збуту, а отже, завантаження вільних виробничих потужностей і підвищення зайнятості працівників. Випуск експортної продукції стимулює підвищення якості товарів. Експортна виручка стала для багатьох підприємств надійним джерелом надходження "живих грошей", що йдуть на виплату заробітної плати, сплату податків і т.д.

Головною метою вивчення дисципліни «Експортний потенціал України» - є формування у студентів системи теоретико-прикладних знань про сучасну про сучасну ролі, функціональної наповненості і інструментарію експортного потенціалу в умовах конкурентного середовища. Вивчення студентами даної дисципліни сприяє нарощуванню умінь застосовувати теоретичні знання в майбутній практиці, придбання теоретичних та практичних навичок обґрунтування ефективності експортних операцій із зарубіжними партнерами. Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчення форм організації і інструментарію регулювання експорту; придбання навичок розрахунків і аналізу основних показників експорту.

Практичне заняття №1

У таблиці 1.1 наведені дані товарної структури зовнішньої торгівлі України в 2014 р .. (млн. грн.). Вам необхідно розподілити показники на готову продукцію і напівфабрикати; заповнити пропущені значення частин в загальному обсязі; встановити значення зовнішньоторговельного сальдо по готовій продукції та напівфабрикатів; проаналізувати отримані результати і зробити висновки.

Таблиця 1.1 - Товарна структура зовнішньої торгівлі України в 2014 році

Показники	Значення показника			
	Всього експорт, млн. грн.	Частина у загальному обсязі %	Всього імпорт млн. грн.	Частина у загальному обсязі %
Всього	17957,1	100,0	16976,8	100,0
Живі тварини, продукти тваринного походження	379,7		142,1	
Продукти рослинного походження	1120,7		220,4	
Жири та масла тваринного та рослинного походження	342,2		110,7	
Готова харчова продукція	546,4		640,6	
Мінеральні продукти	2244,9		7047,3	
Продукція хімічної промисловості	1397,0		1375,0	
Полімерні матеріали, пластмаси, каучук	262,7		736,2	
Шкіряна та хутрова сировина	159,1		58,6	
Деревина	289,7		85,0	
Целюлозні матеріали	278,6		682,0	
Текстиль	654,6		673,0	
Головні убори, парасольки	76,0		53,6	
Вироби з каміння, гіпсу, граніту, скла	147,3		202,4	
Недорогоцінні метали	7125,6		810,9	
Механічне обладнання, машини, механізми	1758,6		2502,0	
Транспортні засоби	689,3		1021,5	
Фото і кіномотографія, медико-хірургічне обладнання, часи	182,9		267,2	
Промислові товари	96,6		135,9	
Вироби мистецтва	0,1		0,5	
Тварини, що придбані у портах	6,5		93,2	
Деталі, запасні частини для машин та обладнання	198,6		118,7	

Практичне заняття №2

У таблиці 2.1 наведені дані про макроекономічні показники і чисельності населення в країнах, які є найбільшими експортерами в світі в 2014 році. За цими даними визначте експорт на душу населення; експортні квоти; частина країн в світовому ВВП; частина країн в світовому експорті. Проаналізуйте експортну спеціалізацію зазначених країн, рівень відкритості національних економік і визначте їх вплив на експортне розвиток.

Таблиця 2.1 - Основні макроекономічні показники та чисельність населення в найбільших країнах-експортерах в 2014 році.

Страна	Номінальний ВВП, млн. дол. США	Обсяг експорту товарів, млрд. дол. США	Чисельність населення млн. чол.
Китай	5878257	1202	1341414
Німеччина	3315643	1121	81603
США	14657800	1057	309997
Японія	5458872	581	127483
Нідерланди	783293	499	16605
Франція	2582527	475	62960
Італія	2055114	405	60340
Бельгія	456676	370	10924
Великобританія	2247455	351	62222
Росія	1465079	304	140367
Всього світове значення	62909000	12461	6928198

Практичне заняття № 3

Завдання 1. Країна В експортувала металопродукції в 2014 році на 3820 млн. дол. США. У 2015 р. обсяг виробництва металопродукції в країні склав 9810 млн. дол. США, що на 5% більше ніж у 2014 році. Розрахуйте експортну квоту в 2015 році.

Завдання 2. У країні А в 1014 році зовнішньоторговельний оборот по товарах становив 33,37 млрд. дол. США, в тому числі експорт товарів - 18,1 млрд. дол. США. Частина чорної металургії в імпорті становить 7,8%.

У стратегії В зовнішньоторговельний оборот по товарах в 2014 році склав 25,6 млрд. дол. США, експорт - 12,3 млрд. дол. США. Частина чорної металургії в імпорті становить 10,5%. Споживання в кожній з країн чорної металургії - 3,7 млрд. дол. США. Розрахуйте імпортну квоту в країнах А і В. Проаналізуйте, яка з країн має великі переваги в зовнішній торгівлі чорної металургії і чому.

Практичне заняття № 4

На підставі даних, наведених у таблиці 4.1 розрахуйте зовнішньоторговельний оборот України і зовнішньоторговельний баланс, проаналізуйте динаміку зовнішньої торгівлі, зробіть висновки. Встановіть причини негативного сальдо зовнішньої торгівлі в деяких роках.

Таблиця 4.1 - Показники зовнішньої торгівлі товарами України, млн. Дол. США

Рік	Експорт	Імпорт	Зовнішньоторговельний оборот	Торговельний баланс
2002	14231,9	17128,0		
2003	12637,4	14675,6		
2004	11581,6	11846,1		
2005	14572,5	13956,0		
2006	16264,7	15775,1		
2007	17957,1	16976,8		
2008	23066,8	23020,1		
2009	32666,1	28996,8		
2010	34286,8	36141,1		
2011	38367,7	45034,5		
2012	49248,1	60669,9		
2013	66954,4	85535,4		
2014	39702,9	4535,6		
2015	51430,5	60739,9		

Практичне заняття № 5

Зовнішня торгівля України із Польщею, Білорусією, Китаєм у 2014р. характеризувалась даними наведеними у таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Зовнішня торгівля України за 2014 р.

Показники	Польща	Білорусь	Китай
1.Експорт товарів млн.. дол. США	13607,9+100·i	4632,5+10·j	10712,6+50·i
2.Імпорт товарів, млн. дол. США	15215,8+100·j	6086,3+10·i	6362,9+50·i

Внутрішній валовий продукт в цьому році становив $267344,0 + 50(i + j)$ млн. Грн.

Розрахуйте по кожній групі країн і в цілому по Україні

- 1) зовнішньоторговельне сальдо;
- 2) зовнішньоторговельний оборот;
- 3) відносну частину країн Польща, Росія і Китай в українському експорті та імпорті;
- 4) експортну квоту України;
- 5) імпортну квоту України;
- 6) зовнішньоторговельну квоту (індекс товарності) України.

За результатами розрахунків зробіть висновки про ступінь участі України в міжнародному поділу праці.

ТЕМИ ДЛЯ РЕФЕРАТІВ

1. Державна політика сприяння розвитку експортного сектора України
2. Оптимізація товарної і географічної структури експорту на мікрорівні
3. Фінансування оптовими посередниками виробництва експортних товарів
4. Експортне мито як умова реалізації експортного потенціалу країни, області
5. Запобігання ризиків при здійсненні експорту
6. Сутність і варіанти експортної стратегії підприємства
7. Оцінка експортного потенціалу країни
8. Міжнародна практика розвитку експортного потенціалу національних економік
9. Управління експортним потенціалом України
10. Основні тенденції та пропорції розвитку експорту України
11. Законодавча база регулювання експортної діяльності в Україні
12. Роль експорту в економічному зростанні країн
13. Аналіз динаміки і тенденції розвитку експортного потенціалу України
14. Проблеми експортної політики України
15. Перспективи та шляхи реалізації експортного потенціалу України
16. Експорт підприємства в системі світової економіки
17. Інформаційна база для аналізу і оцінки експортної діяльності підприємства
18. Експортна стратегія в системі виробничої діяльності підприємства
19. Характеристика експортних стратегій Д. Деніелса і С. Попова на основі підходів стратегічного управління
20. Цілі експортної діяльності підприємств

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Які виділяють основні експортні переваги
2. СКЛАДОВІ експортного потенціалу України

3. Експорт підприємства в системі світової економіки
4. Учасники міжнародних економічних відносин
5. Хто є учасниками міжнародних економічних відносин
6. Які існують форми міжнародних економічних відносин
7. Перерахуйте відмінності між товарами і послугами
8. Визначення поняття експорт
9. Визначення поняття імпорт
10. Що являють собою експортні та імпортні потоки
11. Форми міжнародного бізнесу за класифікацією зарубіжних

джерел

12. Форми ЗЕД за класифікацією вітчизняних джерел
13. Класифікація форм міжнародного бізнесу фірми
14. Характеристика експорту підприємства
15. Законодавче регулювання експорту підприємства
16. Інформаційна база для аналізу експорту підприємства
17. Що являє собою пробний експорт
18. Що являє собою глобальний маркетинг
19. Що являє собою екстенсивна продаж
20. Що являє собою міжнародний маркетинг
21. Що являє собою інтенсивна продаж
22. Що являє собою експортний маркетинг
23. Характеристика фаз експорту
24. Метод оцінки експорту за ринковими позиціями фірми:

функціональний підхід.

25. Схема експортної угоди
26. Що являє собою адвалорні мита
27. Що являє собою специфічні мита
28. Що являє собою комбіновані мита
29. Які документи служать інформаційною базою для аналізу і

оцінки ЗЕД

30. Що являє собою зовнішній контракт
31. Що відноситься до транспортних документів зовнішньої

торгівлі

32. Стратегія міжнародного бізнесу
33. Етапи виробництва і збуту продукції
34. Метод оцінки експорту з теорії рівноваги фірми і галузі
35. Переваги збуту готової продукції за кордон
36. Сутність зовнішньої стратегії підприємства

37. Варіанти експортної стратегії підприємства
38. План вироблення стратегії експорту
39. Стратегія поведінки фірми на експортних ринках збуту
40. Характеристика експортних стратегій
41. Види підходів стратегічного управління
42. Метод оцінки експорту за ринковими позиціями фірми: структурний підхід.
43. Алгоритм вироблення експортної стратегії
44. Характеристика експортної стратегії на основі підходів стратегічного управління
45. Метод оцінки експорту по порівняльним перевагам.
46. Аналіз прибутку від реалізації експортної продукції
47. Цілі експортної діяльності підприємства
48. Що являє собою стратегія диверсифікації збуту
49. Які фактори визначають цілі експорту
50. Аналіз накладних витрат по експорту
51. Метод оцінки експорту за методом «профілів» і якості продукції.
52. Класифікація цілей експорту
53. Методи оцінки експорту фірми
54. Матричний метод оцінки експорту
55. Структура аналізу експортної діяльності фірми
56. Аналіз собівартості експортної продукції
57. Оцінка напрямків діяльності фірми на основі аналізу собівартості експортної продукції
58. Аналіз показників рентабельності експорту
59. Що являє собою стратегія оцінки та вибору країн для здійснення експорту
60. Економічні чинники градації країн

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. – К., 2002.
2. Козик В.В., Панкова Л.А., Карп'як Я.С. Зовнішньоекономічні відносини: Навч. посіб. – Львів, 1995.
3. Козырин А.Н., Шепенко Р.А. Конкуренция на международных рынках и антидемпинговое регулирование. – М., 1999.
4. Кормич Б.А. Державно-правовий механізм митної політики України. – Одеса, 2000.
5. Кредісов А.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. – К., 1997.
6. Кругман П.Р., Обстфельд М. Международная экономика. Теория и политика. Пер. с англ. / Под ред. В.П.Колеслава, М.В.Куликова. – М., 1997.
7. Макогон Ю.В. и др. Внешнеэкономическая деятельность. – Донецк, 1998.
8. Международные валютно-финансовые и кредитные отношения: Учебник / Под ред. Л.Н.Красавиной. – М., 2000.
9. Международные экономические отношения: Учебник для вузов / Под ред. Е.Ф.Жукова. – М., 2001.
10. Менеджмент внешнеэкономической деятельности / Под ред. д.э.н., проф. Кириченко А.А. – К., 1998.
11. Міжнародні валютно-кредитні відносини / За ред. А.С.Філіпенка. – К., 1998.
12. Миклашевская Н.А., Холопов А.В. Международная экономика. – М., 2004.
13. Назаренко В.М., Назаренко К.С. Транспортное обеспечение внешнеэкономической деятельности. – М., 2000.
14. Новицкий В.Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг. – К., 1994.
15. Ноздрева Р.В. Организация и управление внешнеэкономической деятельностью. – М., 1999.
16. Основы внешнеэкономических знаний: Учеб. для экон. обр. / Под. ред. И.П.Фаминского. – М., 1994.
17. Пахомов Ю.М., Лук'яненко Д.Г., Гунський Б.В. Національні економіки в глобальному конкурентному середовищі. – К., 1997.

18. Покровская В.В. Организация и регулирования внешнеэкономической деятельности. – М., 2000.
19. Попов С.Г. Внешнеэкономическая деятельность фирмы. Особенности менеджмента и маркетинга: Учеб. пособие. – М., 1997.
20. Портер М. Международная конкуренция. Конкурентные преимущества стран. – М., 1993.
21. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – М., 1999.
22. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України. – К., 1999.
23. Солошенко Л. Внешнеэкономическая деятельность: организация и документальное оформление. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х., 2001.
24. Стровский Л.Е. Внешнеэкономическая деятельность предприятия – М., 1999.
25. Терещенко С., Науменко В. Основы митного законодавства в Україні. Теорія та практика. – К., 1999.
26. Турбан Г.В. Внешнеэкономическая деятельность. – Мн., 1997.
27. Фаминский И.П. Внешнеэкономический толковый словарь. – М., 2000.
28. Хоер В. Как делать бизнес в Европе. – М., 1992.
29. Храмов В.О., Бовтрук Ю.А. Зовнішньоекономічна політика. – К., 2002.
30. Чистов С.М., Никифоров А.Є., Куценко Т.Ф. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. для ВНЗ. – К., 2000.

Інформаційні ресурси

1. <http://globalfindata.com>
2. <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. <http://www.un.org>
4. <http://esa.un.org>
5. <http://www.ilo.org.un>
6. <http://www.iom.org.un>

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Експортний потенціал України»
для студентів спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка»

Укладач: КУДРЯВЦЕВА Оксана Володимирівна

Відповідальний за випуск: *Горовий Д.А.*

Авторська редакція

План 2016 поз. .
Підписано до друку . Формат 60x84 1/16. Папір газетний.
Гарнітура Times New Roman Cyr. Віддруковано на різнографі.
Умовн .друк. арк. . Обл.-вид. арк. .
Зам. № . Тираж прим. Ціна договірна.

Видавництво
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

Видавництво ХНАДУ, 61200, Харків-МСП, вул. Ярослава Мудрого, 25
Тел./факс: (057) 700-38-72; 707-37-03, e-mail: roi@khadi.Kharov.ua

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції, серія ДК № 897 від 17.04.2002 р.